

Súkromná stredná odborná škola technická

Dr. Janského 10, Žiar nad Hronom

**PODPORNÝ MATERIÁL PRE KRÍZOVÚ
INTERVENCIU POČAS MIMORIADNYCH
UDALOSTÍ V ŠKOLE**

Ing. Ingrid Astachová

riaditeľka školy

Riaditeľka Súkromnej strednej odbornej školy technickej v Žiari nad Hronom

v súlade so sprievodným metodickým materiálom k podporným opatreniam, vypracovaným Národným inštitútom vzdelávania a mládeže, zverejneným na stránke Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky pre Krízové situácie v školách a v špeciálnych výchovných zariadeniach počas mimoriadnych udalostí, zverejnených 13. 09.2023 a 9.5.2024.

vydáva

Podporný materiál pre krízovú intervenciu počas mimoriadnych udalostí v škole.

Cieľom podporného opatrenia je poskytnúť deťom/žiakom odbornú starostlivosť zameranú na špecifické obdobie v ich živote po krízovej udalosti. **Krízová udalosť** je akákoľvek udalosť, alebo sekvencia udalostí, ktorá prekoná bežné zvládacie mechanizmy jednotlivca. Niektoré vybrané krízové udalosti majú charakter **špecifickej krízovej situácie**. Sú to udalosti:

- s obzvlášť závažným dopadom na školskú komunitu a spoločnosť;
- s potenciálom polarizovať spoločnosť;
- s väčším počtom mŕtvych a zranených;
- s históriou riešenia tráum a strát v školskej komunite v poslednom roku;
- s väčším počtom zasiahnutých (trieda, celá škola);
- s obzvlášť zraniteľnou alebo traumatizovanou populáciou v školskej komunite;
- udalosť vysoko sledovaná médiami.

Tieto situácie vyžadujú väčší počet interventov, ich spoluprácu, dopĺňanie a striedanie v priebehu poskytovania krízovej intervencie, v prípade potreby prizvanie trauma terapeuta a ďalších externých odborníkov do intervenčného tímu.

Krízová intervencia predstavuje podpornú sieť opatrení zameraných na stabilizáciu jednotlivca/skupiny, prinavrátenie pocitu bezpečia a posilnenie vlastných kompetencií v práci s emóciami, so zvládacími stratégiami, redukciu stresu a nastavenie ďalších opatrení po krízovej udalosti.

Príčiny kríz u detí a žiakov:

- *nástup alebo zmena školy/triedy,
- *školský neprospech,
- *rozvod rodičov a uzavretie nového manželstva niektorého z rodičov,
- *šikanovanie,
- *zanedbávanie a zneužívanie dieťaťa zo strany rodiča,
- *ochorenie dieťaťa alebo žiaka, blízkej osoby, spolužiaka, učiteľa,
- *zdravotné znevýhodnenie,
- *uväznenie rodiča,
- *presťahovanie,
- *násilie, vrátane domáceho násillia,
- *prírodná katastrofa, pandémia, požiar,
- *príslušnosť k akejkoľvek minorite, ak je s tým zároveň spojený zážitok izolácie, odmietnutia a internalizovaný nedostatok seba prijatia,
- *samovražda,
- *drogová závislosť dieťaťa/žiaka,
- *sebapoškodzovanie,
- *adolescentné tehotenstvo a rodičovstvo,
- *znásilnenie a sexuálny útok,
- *konflikty a krízy v rámci rodinného systému,
- *zabitie, či útok ako východisko z krízy,
- *smrť blízkej osoby, spolužiaka, učiteľa a trúchlenie a iné

Uvedené udalosti a javy môžu nastať v škole alebo školskom zariadení, na školskej akcii aj mimo školského prostredia.

Krízový plán (v súlade so štandardom odbornej činnosti *Krízová intervencia*, VÚDPaP) je plán postupu riešenia krízových situácií. Krízový plán pozostáva vo všeobecnosti z nasledovných hlavných bodov:

1. Všetci zamestnanci školy bezprostredne po krízovej udalosti zaisťujú bezpečie pre seba a pre druhých. Pokiaľ riziko ohrozenia pominulo, poskytujú zasiahnutým základnú psychologickú prvú pomoc.

2. Zamestnanci školy podporujú vzájomnú informovanosť. Vedenie školy v súčinnosti s intervenčným tímom informuje o tom, čo sa stalo, kedy a kto je zasiahnutý, čo sa bude diať ďalej. Školská komunita môže bezprostredne po udalosti, alebo v prvý deň po udalosti využiť podporu policajných psychológov, alebo psychosociálneho tímu (externý tím prichádzajúci z prostredia mimo školy, zvyčajne zabezpečujúci psychologickú, alebo psychosociálnu prvú pomoc na mieste, kde sa udalosť odohrala, bezprostredne po udalosti).

3. Riaditeľ školy bezodkladne kontaktuje spádové CPP a požiada o realizáciu krízovej intervencie. CPP vytvorí z odborných zamestnancov vyškolených v krízovej intervencii intervenčný tím. Vedúci tímu navštívi školu a zisťuje potreby zasiahnutej školy a dopad udalosti na školskú komunitu.

4. Vedúci krízového intervenčného tímu spolu s vedením školy koordinuje aktivity v škole, ako aj pôsobenie intervenčného tímu. Realizácia nasledujúcich aktivít krízového plánu závisí od rozsahu mimoriadnej udalosti. Intervenčný tím stabilizuje zamestnancov školy, aby boli schopní pokračovať vo svojej práci a mohli deťom/žiakom pomôcť s emocionálnou reguláciou a stabilizáciou.

5. Stabilizovaní pedagogickí zamestnanci sa vrátia do tried a umožnia deťom/žiakom hovoriť o tom, čo sa stalo. Neotvárajú tému, ak deti alebo žiaci o udalosti nevedia, a/alebo sa ich netýka. Vedenie školy koordinuje spoluprácu a súčinnosť s intervenčným tímom, rieši priebežne potreby zúčastnených a dopad udalosti na školskú komunitu.

6. Riaditeľ školy spolu s intervenčným tímom v prípade potreby vytvára a zverejní tlačovú správu. Riaditeľ školy poverí jedného zamestnanca (ak to neurobí sám), ktorý jediný je oprávnený poskytovať informácie o dianí v škole. Riaditeľ oboznámi deti, žiakov aj zamestnancov školy, že z dôvodu ochrany osobných údajov nie sú oprávnení poskytovať médiám fotografie, ani akékoľvek informácie o zasiahnutých.

7. Intervenčný tím poskytuje krízovú intervenciu (spravidla 36 - 48 hod od krízovej udalosti). Vedenie školy prostredníctvom triednych učiteľov komunikuje so zákonnými zástupcami dieťaťa alebo žiaka. Riaditeľ školy v spolupráci s intervenčným tímom vytvorí e-mail (list) pre zákonných zástupcov, kde vyjadrí ľútosť nad udalosťou, emocionálne neutrálne pomenuje, čo sa stalo, aké reakcie detí a žiakov možno očakávať a akým spôsobom môžu svoje deti podporiť.

Účasť detí a žiakov na krízovej intervencii je dobrovoľná. Zákonní zástupcovia sú dopredu informovaní e-mailom alebo inou vhodnou formou (osobne, listom a pod.) o tom, kto bude so žiakmi pracovať a poskytovať krízovú intervenciu. Nie je potrebné, aby zákonný zástupca dal súhlas s krízovou intervenciou.

8. Vedenie školy so zamestnancami školy vyhodnocuje a uzatvára udalosť. Na začiatku denne, neskôr po týždni, po mesiaci, po pol roku, po roku. Triedni učelia úzko spolupracujú so zákonnými zástupcami pri podpore ich detí. Školský psychológ spolu so ŠPT monitoruje správanie, učenie a prípravu žiakov na vyučovanie, realizuje skupinové preventívne aktivity pre podporu zvládacích stratégií detí a žiakov, podporu odolnosti a dobrú integráciu udalosti do každodenného života. Ak

škola nemá školského psychológa ani ŠPT, realizuje aktivity iný odborný zamestnanec školy. Spolu s vyhodnocovaním školská komunita zároveň udalosť uzatvára.

9. Školská komunita integruje udalosť do každodenného života. Školský psychológ podľa potreby facilituje smútkové poradenstvo pre jednotlivcov aj skupiny. Školský psychológ si všíma adaptáciu detí, žiakov a zamestnancov školy na požiadavky každodenného života, identifikuje jednotlivcov s problémami v adaptácii a s rizikom komplikovaného trúchlenia, resp. závažným duševným ochorením.

Po poskytnutí krízovej intervencie externí intervenenti odchádzajú a v škole zostáva ŠPT, odborný zamestnanec alebo školský špeciálny pedagóg. Učitelia zabezpečujú návrat detí a žiakov do normálnej rutiny v čo najväčšej miere. V prípade potreby je odporúčaná opakovaná intervencia po 6 týždňoch od udalosti, pre posúdenie dopadu udalosti, mieru adaptácie a využívanie zvládacích stratégií u najviac zasiahnutých detí/žiakov a zamestnancov školy.

Podporné opatrenia realizuje školský špeciálny pedagóg a/alebo odborný zamestnanec školy, v spolupráci s centrom poradenstva a prevencie, alebo odborný zamestnanec centra poradenstva a prevencie. Pri realizácii podporného opatrenia školský špeciálny pedagóg a odborní zamestnanci v prípade potreby spolupracujú s pedagogickými zamestnancami. Podmienkou na realizáciu krízovej intervencie v školskom prostredí je absolvovanie akreditovaného vzdelávania v krízovej intervencii a nadobudnutie potrebných kompetencií pre prácu s detskou skupinou.

Podľa zákona 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí, paragraf 8, ods. 2, dieťa **má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv bez vedomia rodičov** alebo osoby, ktorá sa stará o dieťa.

Podľa vyhlášky paragraf 2 ods. 6 vyhlášky MŠVVŠ SR č. 24/2022 Z. z. o zariadeniach poradenstva a prevencie, **sa pri odbornej činnosti vykonávanej v rozsahu krízovej intervencie v škole** alebo v školskom zariadení **informovaný súhlas nevyžaduje**.